

col·lecció eines 14

Projecte “Cases d’infants”

14

col·lecció eines

*Permesa la reproducció, sempre
que se n'esmenti la procedèn-
cia i no es faci amb finalitats
comercials.*

© d'aquesta edició:
Departament de Benestar Social i Família
Generalitat de Catalunya

Elaboració de continguts:
Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència
Fundació Acció Social Infància

Amb el suport de: **Obra Social**
Fundació "la Caixa"

1a edició electrònica: octubre de 2013
Dipòsit legal: B-17544-2013
Disseny: Txell Gràcia
Maquetació i impressió: Fundació AMPANS. Servei d'Impremta
També podeu trobar aquest llibre a gencat.cat/bsf/publicacions

col·lecció eines 14

Projecte “Cases d’infants”

14

Presentació

El projecte “Cases d’infants” s’emmarca dins del Programa de suport a les famílies amb infants i adolescents en situació o en risc de desemparament que duu a terme la Direcció General d’Atenció a la Infància i l’Adolescència. Aquest programa és un dels eixos del desplegament de la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l’adolescència.

És un projecte experimental que pretén donar a les famílies el suport necessari que eviti la separació dels fills i les filles, o que en tot cas possibiliti el retorn a casa dels infants institucionalitzats al més aviat possible.

Es basa en el principi de reduir el temps d’estada. Per aconseguir aquest objectiu, compta amb unitats reduïdes de no més de vuit places, preveu la possibilitat d’oferir de forma complementària l’atenció residencial i el treball integral del cas a través de l’acompanyament, ofereix suport i demana la implicació dels interessats (els nens i les nenes i les seves famílies) en tot el procés d’intervenció.

Amb la publicació d’aquest llibre volem difondre l’experiència i també generar la complicitat i la sensibilització necessàries, a fi que els nous dissenys de recursos i l’adaptació dels models actuals impulsin el dret de tots els nens i les nenes de Catalunya a viure amb les seves famílies.

Aprofito l’avinentsa per donar-vos les gràcies a tots els participants directes o indirectes en el projecte, perquè em consta que és amb la vostra implicació i generositat que aquest ha pogut passar de ser una definició conceptual a realment propiciar el desenvolupament de relacions familiars més positives i esperançadores.

Mercè Santmartí i Miró

Directora general d’Atenció a la Infància i l’Adolescència

Pròleg

El repte assumit per la Fundació Acció Social Infància està donant els seus fruits: el document que teniu a les mans és la revisió i l'actualització d'un model de treball que planteja una nova visió sobre la intervenció familiar en situacions d'infància vulnerable.

L'objectiu central que ha inspirat tot el model tècnic consisteix a enfocar la intervenció dels professionals cap a la millora de la situació familiar que acull l'infant. En aquest sentit, els responsables tècnics de la Fundació i del Departament de Benestar Social i Família han treballat en un model de gestió i d'intervenció que ha de permetre, sobretot, reduir el període mitjà d'estada dels infants a les cases tot intensificant el treball preventiu.

Els primers resultats ja ens permeten veure que el model de les cases d'infants, integrat en el territori d'origen de la família, centrat en la recuperació de les capacitats d'aquesta i basat en la criança positiva, ofereix una atenció més natural i permet a la família implicar-se, responsabilitzar-se i compensar molt més ràpidament els aspectes deficitaris que varen generar la intervenció.

Podem parlar ja no d'un projecte, sinó d'una realitat, d'un recurs que ha ajudat a canviar la mirada dels professionals sobre la infància i les famílies en situació de risc.

Per continuar per aquest camí comptem amb el suport dels responsables polítics i tècnics del Departament de Benestar Social i Família i de tots els ajuntaments, consells comarcals i consorcis comarcals implicats. També obrim la nostra organització a les entitats de Catalunya que des de fa anys treballen en aquest àmbit, perquè puguem créixer i millorar conjuntament.

No voldria acabar sense agrair al Departament de Benestar Social i Família la confiança que ha mostrat a cada moment en la Fundació Acció Social Infància. I, per descomptat, vull també agrair sincerament a la Fundació "la Caixa" el seu suport, sense el qual no hauria estat possible un recurs amb els estàndards de qualitat i exigència que tots volíem. Només espero que tots plegats us seguiu il·lusionant per aquest projecte amb la mateixa intensitat que tot l'equip de la Fundació Acció Social Infància.

Joan Castells

President de la Fundació Acció Social Infància

Índex

1	Antecedents	11
2	Programa de suport a les famílies amb infants i adolescents en situació de desemparament o en risc de caure-hi	13
	2.1. <i>Justificació del programa</i>	13
	2.2. <i>Dimensió estratègica del programa</i>	16
	2.2.1. <i>Què volem aconseguir?</i>	16
	2.2.2. <i>Com ho volem fer?</i>	16
	2.3. <i>Àmbit d'actuació del programa: territori i població destinatària</i>	17
	2.4. <i>Projectes del programa</i>	17
3	Projecte "Cases d'infants"	19
	3.1. <i>Línies d'intervenció</i>	19
	3.1.1. <i>Tipus d'intervenció</i>	19
	3.2. <i>Eixos transversals del projecte</i>	20
4	Mesures protectores i població	22
	4.1. <i>Guarda protectora i procediments</i>	22
	4.2. <i>Situacions de desemparament</i>	24
	4.3. <i>Població</i>	25
5	Estructura organitzativa del projecte "Cases d'infants"	27
	5.1. <i>Model de relació (DBSF-Fundació-Administració local)</i>	27
	5.2. <i>Model organitzatiu de les cases d'infants</i>	28
	5.2.1. <i>Característiques singulars de la infraestructura</i>	28
	5.2.2. <i>Característiques singulars del servei</i>	29
6	Recursos humans	31
	6.1. <i>Equip educatiu</i>	31
	6.1.1. <i>Director/a de la unitat territorial (dues cases d'infants)</i>	31
	6.1.1.1. <i>Funcions</i>	31
	6.1.2. <i>Educadors</i>	32
	6.1.2.1. <i>Funcions</i>	32
	6.1.3. <i>Tècnics o tècniques en treball familiar</i>	34
	6.1.3.1. <i>Formació</i>	34
	6.1.3.2. <i>Funcions</i>	34
	6.2. <i>Equip d'intervenció familiar</i>	35
	6.2.1. <i>Funcions dels psicòlegs</i>	36
	6.2.2. <i>Funcions dels pedagogs</i>	37
	6.2.3. <i>Funcions dels treballadors socials</i>	37
7	Tipologia dels serveis de les cases d'infants	39

8	Recursos tècnics de l'equip educatiu	41
	8.1. <i>Eines documentals</i>	41
	8.2. <i>Sistema de coordinació: reunions</i>	45
9	Organització de la participació i la dinàmica dels infants i joves a les cases d'infants	46
	9.1. <i>Assemblea d'infants</i>	46
	9.2. <i>Criteris dels horaris generals dels infants i adolescents de la casa</i>	46
	9.3. <i>Relació amb l'entorn</i>	47
10	Factors facilitadors de l'èxit del projecte	49
11	Pla de millora contínua. Planificació i avaluació	50
	11.1. <i>Objectius a mesurar en el projecte marc "Cases d'infants"</i>	50
	11.2. <i>Sistema d'indicadors. Quadre de comandament bàsic</i>	51

Antecedents

La Convenció sobre els drets de l'infant adoptada per les Nacions Unides el 20 de novembre de 1989 parteix d'una evidència: la família és el grup fonamental de la societat i el medi natural per al creixement i el benestar de tots els seus membres, i particularment dels infants, per la qual cosa ha de rebre la protecció i l'assistència necessàries per poder assumir plenament les seves responsabilitats.¹

Conseqüentment, la Convenció estableix el principi general que els infants no han de ser separats contra la seva voluntat de les seves famílies (article 9.1) i desplega, al llarg del seu articulat, l'especial protecció de la família com a medi natural de l'infant (articles 5, 18 i 27).

En aquesta mateixa línia, la Llei 14/2010, de 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, promou la família com a espai on han de ser satisfetes les necessitats dels infants i els adolescents, i fomenta el suport, la protecció i l'assistència a les famílies per garantir el benestar dels infants i els adolescents. Concretament, impulsa nous mecanismes i mesures d'atenció social i educativa (orientació, assessorament i ajuda a la família, intervenció familiar, ajuda a domicili, acompanyament de l'infant o adolescent...) davant les situacions que perjudiquin el desenvolupament i el benestar d'infants i adolescents.

Tal com recull el preàmbul de la Llei 14/2010, cal esmentar aquí –per la importància que tenen– alguns dels conceptes emprats per aquesta llei, més enllà de la seva estricta definició jurídica. Al llarg del text, s'utilitzen repetidament els conceptes de *promoció*, *prevenció*, *atenció*, *protecció* i *participació* de l'infant i l'adolescent.

La *promoció* és el conjunt d'actuacions socials que es desenvolupen “encara que res vagi evidentment malament”, perquè obeeixen a objectius de millora social i responen a anhels o aspiracions col·lectius, particularment als d'un benestar personal i social més gran.

La *prevenció* és el conjunt d'actuacions socials destinades a preservar l'infant o l'adolescent de les situacions que són perjudicials per al seu desenvolupament integral saludable o per al seu benestar.

L'*atenció* és el conjunt d'actuacions socials per “quan les coses comencen a anar malament” o per quan només “van una mica malament” i hi ha la probabilitat, i no la certesa, que el desenvolupament integral de l'infant o

1. Paràgraf cinquè del preàmbul.

l'adolescent en pot resultar afectat negativament. La conseqüència jurídica d'aquests casos és la declaració de risc de desemparament.

La *protecció* és el conjunt d'actuacions socials reservades per “quan les coses van malament”; quan el desenvolupament integral de l'infant o l'adolescent sembla clar que en resulta seriosament afectat, d'acord amb els coneixements científics actuals. Una de les conseqüències jurídiques d'aquest mal funcionament és la declaració de desemparament.

El concepte de *participació* de l'infant o l'adolescent en tot el que l'afecta és el que configurarà el seu estatus de ciutadà o ciutadana. És inimaginable el disseny de polítiques públiques en qualsevol àmbit sense comptar amb els ciutadans afectats. La llei ofereix la promoció d'òrgans de participació perquè els infants i els adolescents puguin participar activament en la vida pública.

El concepte de *prevenció* resulta transversal per a aquests tipus d'actuacions socials: si bé en primera instància té molt a veure amb l'*atenció* i la *promoció* i vol promoure el benestar de tot aquest conjunt de població, en darrera instància pretén evitar haver de recórrer a la declaració de situació de desemparament.

Aquesta nova realitat normativa derivada de la Llei 14/2010 obliga l'Administració a promoure les polítiques i les mesures necessàries per donar-hi resposta, coordinant els recursos públics existents i creant els recursos nous pertinents.

Programa de suport a les famílies amb infants i adolescents en situació de desemparament o en risc de caure-hi

El projecte “Cases d’infants” s’emmarca dins el Programa de suport a les famílies amb infants i adolescents en situació de desemparament o en risc de caure-hi.

Aquest programa consta de quatre projectes, un dels quals és el projecte “Cases d’infants”.

2.1. Justificació del programa

Destaquem les raons rellevants que justifiquen aquest programa i que demostren la seva necessitat i la urgència de la seva posada en funcionament:

- Canvi d’enfocament: destinar el gruix dels esforços a la prevenció per evitar haver-los de destinar a la protecció dels infants.
- Per donar resposta a una situació de risc temporal en què es pot trobar qualsevol infant en un moment determinat de la seva vida, i evitar que això pugui desembocar en una mesura de desemparament.
- El creixement desmesurat de les tuteles administratives² i, dins d’aquestes, dels acolliments institucionals com a mesura de protecció.³
- Excessiva duració dels internaments en centres.

Respecte al temps d’estada al centre, reproduïm les dades de Josep M. Torralba Roselló i Josep Lluís Bosch, a *Els infants en els centres residencials d’acció educativa: protegits o estigmatitzats?* (Barcelona 2006, pàg. 55-56): “... el percentatge més elevat correspon als que no arriben a un any d’estada en el centre (27,1% dels casos). Entre l’any i els dos anys, hi estan l’11% dels infants, mentre que entre els 2 i els 3 anys hi estan el 13%. Destaca que el 10% dels infants acollits en centre hi han estat 10 anys o més. La mitjana d’estada és de 3,3 anys, amb una desviació de 3,7 anys. La mitjana se situa als 2 anys (el 50% dels infants ha estat 2 anys o menys en un centre).”

Freqüència del temps d’estada en el centre per anys: temps total d’estada dels infants acollits en un centre residencial quan s’ha tancat el seu expedient. Període 1991-2012.

2. En deu anys (1999/2009) hi ha hagut un increment de les tuteles d’un 54,92%: s’ha passat de 5.064 infants i adolescents tutelats a 7.845. Tanmateix, s’ha produït un acusat increment de les tuteles en proporció del nombre d’expedients dels EALA (l’any 1999 només el 50% dels infants o adolescents atesos per l’EALA estava sota tutela, mentre que l’any 2008 més de dos terços dels infants o adolescents atesos estaven sota tutela).

La davallada d’infants tutelats el 2011 es pot explicar pel canvi de paradigma, ja que els infants acollits en la pròpia família (APF), considerats tuteles fins a l’any 2010, s’han revisat i s’han convertit en expedients de risc o tutela, segons el cas, per la qual cosa ha disminuït el nombre total d’infants tutelats fins a 7.212.

3. El nombre d’infants i adolescents acollits en centres s’ha incrementat prop d’un 50% en sis anys, passa de 1.822 infants o adolescents internats en centres l’any 2003 (29,77% dels infants i adolescents sota tutela) a 2.659 l’any 2009 (33,78% dels infants i adolescents sota tutela). S’ha invertit clarament la tendència iniciada els anys 80 de desinstitucionalització.

L’any 2011 hi ha 2.701 infants acollits en institució, que representen el 37,4% dels infants tutelats (7.217).

Anys d'estada	N	%
Fins a un any	498	27,1%
[1, 2)	203	11,3%
[2, 3)	234	13,1%
[3, 4)	211	11,8%
[4, 5)	171	9,6%
[6, 7)	87	5,5%
[7, 8)	71	4,0%
[9, 10)	40	2,2%
10 anys o més	178	9,9%
Total	1791	100%

No obstant això, és difícil determinar quin ha de ser el temps d'internament que hem de considerar excessiu; ni tots els casos i circumstàncies, ni tots els infants, ni totes les edats són iguals. Es podria considerar excessiu el temps superior que utilitzen els autors Mònica López López, Jorge F. Del Valle, Carme Montserrat Boada i Amaia Bravo Arteaga en el seu llibre *Niños que esperan. Estudio sobre los casos de larga estancia en acogimiento residencial* (en premsa), que consideren casos de llarga estada (en infants menors de 12 anys) els d'aquells infants que estan acollits en centres un temps superior a un terç de la seva edat i més de quatre mesos en els casos de menors d'1 any.

4. Un exemple d'aquesta tendència el trobem en l'oblit, pràcticament total, de la guarda administrativa voluntària, forma d'intervenció administrativa que respectava la voluntat dels progenitors o guardadors i el manteniment de la potestat parental.

5. L'aplicació de l'anàlisi de Pareto a l'atenció als infants en situació de desemparament o en risc de caure-hi, quantitativament, no deixa dubtes: el Diagrama de Pareto es fonamenta, sobre la base d'un coneixement empíric, en l'observació que un 20% de les accions produeixen un 80% dels efectes, mentre que el 80% restant només origina el 20% dels efectes.

Si per comparar-ho classifiquem aquests elements o factors en dues categories: els elements o recursos molt importants per la seva contribució al resultat (nombre d'infants atesos) i els elements o recursos molt importants per la seva quantia, però quantitativament d'escassa repercussió pel nombre d'infants atesos, veiem que la institucionalització absorbeix el 80% de recursos, però només dona resposta a un 20% dels infants o adolescents en situació de desemparament o en risc de caure-hi.

- Escassetat de recursos destinats al treball amb les famílies.
- La tendència excessivament protectora de la intervenció administrativa, que no fomenta la participació i la col·laboració de l'infant o l'adolescent ni de la seva família en la solució de les dificultats.⁴
- La insuficient definició, finançament i desenvolupament de les mesures i els serveis per donar suport a les famílies i als infants i adolescents en el seu entorn natural.⁵
- L'estancament de la mesura d'acolliment en família extensa i la debilitat del seu suport. L'acolliment en família extensa és quantitativament la que a més infants dona protecció. Malgrat tenir nombrosos avantatges és la mesura a la qual es destinen menys recursos.

La mesura de protecció més important des del punt de vista quantitatiu i qualitatiu és l'acolliment de l'infant en família extensa. Aquest acolliment és la mesura que millor substitueix el nucli familiar primari. Com assenyalen Casas en el pròleg al llibre de C. Montserrat Boada, *Infants i adolescents acollits pels seus familiars: què en sabem, què en coneixem?* (Barcelona, 2007), l'acolliment en família extensa pot ser, en molts casos i amb un seguiment professional adequat, la solució més satisfactòria coneguda fins ara.

Com recorda Montserrat (*op. cit.*), tradicionalment, en la majoria de cultures els familiars són els que assumeixen la cria dels infants en absència dels seus progenitors. El fet que els avis, els oncles o els germans grans es facin càrrec dels infants quan els progenitors no poden, constitueix un patró cultural en la majoria de les societats. El que és nou i recent és que algunes d'aquestes situacions hagin passat a formar part dels sistemes de protecció dels infants. La importància d'aquests acolliments dins del sistema ressalta enfront dels pocs recursos i la poca atenció que se'ls proporciona.

Evolució dels acolliments en família extensa:

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Total mesures	5.331	5.415	5.821	6.119	6.128	6.498	7.018	7.313	7.450	7.845	7.976	7.217
Família extensa	1.493	1.949	2.264	2.392	2.322	2.307	2.355	2.482	2.477	2.628	2.773	2.944
Percentatge	28,0	36,0	38,9	39,1	37,9	35,5	33,6	33,9	33,2	33,5	34,8	40,8

Els aspectes positius dels acolliments en família extensa, davant de la resta de mesures, són molts i es concreten en una millor relació cost/benefici, que s'expressa en dos aspectes:

- És la mesura que amb diferència té un cost més baix: el cost directe mitjà d'un infant amb mesura d'acolliment en família extensa és d'uns 12,5 euros/dia, deu vegades menys que el cost mínim de l'acolliment d'un infant en un centre.
- La mesura d'acolliment en família extensa, adequadament realitzada, té uns resultats bons i estables respecte a la millora del benestar de l'infant (en canvi, per exemple, dels riscos que comporta la institucionalització o l'atenció residencial dels infants). Com a efectes positius podem destacar: els infants viuen amb persones que ja coneixen i en les quals confien; es reforça la transmissió de la identitat de la família biològica de l'infant; es reforça la seva identitat cultural i ètnica; s'afavoreix la relació amb germans i germanes i es fomenta la construcció i el reforç dels vincles afectius amb els membres de la família extensa.

Certament s'han produït accions, com l'equiparació de les prestacions que reben per l'acolliment les famílies extenses i les famílies alienes (Llei 13/2007, de 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic). Aquesta equiparació entre els dos tipus d'acolliment és més formal que real, perquè, si bé la regulació vigent equipara les prestacions, es mantenen els acolliments en famílies alienes per acord de govern, complements que en molts casos incrementen notablement els imports en determinats supòsits (aquests increments no es perceben en els casos d'acolliment en famílies extenses).

Malgrat això, aquestes accions han estat poc planificades i insuficients, com ho demostra l'estancament en el nombre global d'infants sota aquesta mesura (entre l'any 2003 i l'any 2008 només ha augmentat un 3,55%, davant el 21,75% que han augmentat les tuteles durant el mateix període) i el descens del percentatge que representa respecte al total d'infants sota mesures de protecció durant el període 2003-2008, que és més d'un 5% (vegeu la taula).

En definitiva, i aquest és l'objectiu del programa "La meua família m'acull", és necessari impulsar aquesta mesura de protecció ja que, tot i ser quantitativament la que dona protecció a més infants, és també quantitativament aquella a la qual es destinen menys recursos (protegeix quasi 1/3 dels infants sota tutela i comporta menys d'1/10 de la despesa directament destinada als infants o als serveis que els protegeixen).

Aquest projecte pretén desenvolupar un model d'atenció a la infància i l'adolescència que redueixi la institucionalització, que no desapoderi l'infant o l'adolescent ni la seva família en cas que la institucionalització sigui necessària i que en redueixi la durada. S'ha d'evitar, tant com sigui possible, un internament massa llarg, així com afavorir al màxim l'eficàcia dels recursos ja existents.

La seguretat és essencial en l'atenció a infants i adolescents. La situació més segura per a un infant o adolescent és la que requereix el menor nombre possible d'intervencions administratives (és evident la relació que hi ha entre menor temps d'institucionalització i menor risc).

És un error pensar que l'infant institucionalitzat és un infant segur. Tota intervenció administrativa en la vida privada de l'infant comporta algun tipus de risc, tant per a l'infant com per a la seva família.

Per aquesta raó, és necessari fer tot el possible perquè el creixement de l'infant es produeixi de la manera més espontània i natural possible, i que la intervenció administrativa, quan sigui necessària, sigui la mínima imprescindible.

És necessària una nova visió de la família amb infants o adolescents en situació de desemparament o en risc de patir-ne, una visió centrada en les seves capacitats i no en les seves limitacions. Cal apoderar l'infant i l'adolescent que tinguin un grau de maduresa suficient, i també la seva família. Per tant, cal partir de les seves capacitats per tirar endavant, perquè participin activament amb el seu esforç i implicació en la creació de les condicions que millorin la seva situació.

2.2. Dimensió estratègica del programa

2.2.1. Què volem aconseguir?

- Incrementar i optimitzar els recursos per atendre les situacions de risc i alhora reduir el nombre d'infants i adolescents sota tutela administrativa.
- Reduir el nombre d'infants i adolescents institucionalitzats.
- Reduir la temporalitat de la institucionalització quan aquesta sigui necessària.
- Donar resposta al nou marc generat amb l'aprovació de la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència.

2.2.2. Com ho volem fer?

- Aplicant la mesura de guarda administrativa temporal com a marc jurídic que promou la participació activa de la família i de l'infant o l'adolescent en la millora de la seva situació.

- Millorant i impulsant la creació d'un servei que no impliqui la separació de l'infant o l'adolescent de la seva família.
- Establint un nou servei residencial d'intervenció global infant-família que permeti reduir el temps de la institucionalització i propiciï al màxim el retorn al nucli familiar.
- Reduint l'impacte de la institucionalització amb processos progressius d'internament i desinternament.
- Reforçant el treball en xarxa dels serveis socials especialitzats i bàsics, i integrant l'EAIA i el professional referent de serveis socials d'atenció primària en els espais de deliberació i valoració.
- Creant serveis d'intervenció familiar com a complement i suport a la tasca que desenvolupen els EAIA i la resta d'equips tècnics (tractament d'abusos sexuals, teràpia familiar...).
- Millorant el suport a les famílies extenses (avis, oncles, germans...) per incrementar-ne el pes com a recurs alternatiu als progenitors quan és necessària la separació d'aquests.
- Desenvolupant iniciatives de gestió del canvi: compromís/lideratge i comunicació, formació, adaptació als canvis organitzatius, seguiment i suport.
- Garantint una gestió transparent i de qualitat que tingui en compte la satisfacció dels infants i de les seves famílies.
- Superant el paradigma paternalista i definint uns circuits de comunicació que es basin en la concepció dels serveis públics com a responsabilitat compartida.
- Promovent la participació de l'infant o l'adolescent i de les seves famílies en l'elaboració dels objectius del projecte educatiu individual.
- Vetllant perquè l'infant o l'adolescent acollit pugui tenir les mateixes oportunitats, en condicions d'igualtat, que la infància del nostre país.

2.3. Àmbit d'actuació del programa: territori i població destinatària

Territori: tot Catalunya.

Població destinatària: infants o adolescents en situació de desemparament o en risc de desemparament i les seves famílies.

2.4. Projectes del programa

1. Projecte "Serveis d'atenció social i educativa davant de les situacions de risc": té per objectiu específic promoure la creació dels serveis que han de donar resposta a les situacions de risc per evitar la separació de l'infant o adolescent de la seva família.

2. Projecte “Serveis de tractament especialitzat de suport als EAIA”: té per objectiu específic promoure una intervenció destinada a restaurar la capacitat d’atenció i protecció de la família facilitant en tot el territori els tractaments o les intervencions especialitzats necessaris de suport als EAIA.
3. Projecte “Promoció de les famílies extenses”: té per objectiu específic incrementar el percentatge d’infants i adolescents sota tutela amb mesura d’acolliment en família extensa (avis, oncles, germans...) i millorar el suport que aquesta família extensa rep.
4. Projecte “Cases d’infants” (objecte d’aquest document).

Projecte “Cases d’infants”

És un servei de caràcter residencial en què la família té també un paper. El servei pretén potenciar el canvi en l’estructura familiar i possibilitar així el retorn de l’infant/adolescent al grup familiar.

L’objectiu del projecte és oferir a les famílies i els infants que es troben en situació de risc un recurs residencial que té per objecte aconseguir, amb el mínim temps possible d’ingrés, el retorn a la llar familiar, gràcies a l’apoderament dels infants i les famílies i mitjançant el treball en xarxa per aconseguir la integració social.

Per les seves característiques, la casa d’infants s’ha de valorar com una alternativa prèvia a una proposta d’ingrés de l’infant en un CRAE i, per tant, caldrà justificar la seva exclusió en les propostes d’acolliment en una institució.

En aquests moments, el projecte “Cases d’infants” és un servei pilot i s’estudia que pugui passar a formar part de la propera Cartera de serveis socials.

3.1. Línies d’intervenció

- Treball familiar. Es planteja una intervenció global infant-família. La intervenció s’orientarà a treballar tots els aspectes implicats en l’estímul i la recuperació de les capacitats parentals de les famílies.
- Intervenció especialitzada. De forma transversal, tots els infants atesos i les seves famílies podran disposar de suport social, psicològic i pedagògic complementari. Aquest es materialitzarà en sessions individuals de reforç escolar, estratègies relacionals, assessorament a l’equip educatiu, orientació familiar, suport individual a les funcions parentals, sessions *in situ* per orientar les dinàmiques familiars, acompanyaments, organització de tasques i deures, presència i acompanyament en les reunions de la família amb professionals, suport en la realització de tasques (compres, organització de la llar, etc.).

3.1.1. Tipus d’intervenció

- Intervenció residencial. Es volen crear equipaments que tinguin capacitat com a màxim per a vuit infants que requereixin una intervenció diària i continuada. Aquests infants poden fer pernoctacions a la casa d’infants. El nombre d’infants és important, ja que permet generar dinàmiques més

normalitzades i naturals que si fos més gran. L'atenció a grups reduïts permet millorar la qualitat de les interaccions entre els mateixos infants i entre els infants i l'equip educatiu. Hi haurà infants/adolescents d'edats diferents. Es vol aprofitar tota l'experiència acumulada en l'acolliment residencial a Catalunya per completar-lo i millorar-lo en aquells aspectes sobre els quals el model actual no podia incidir, i potenciar la participació de la família en les dinàmiques de la vida quotidiana de la casa i en el procés global d'intervenció (escola, CAP, etc.).

- Intervenció en estades intermitents. Des de cadascuna de les cases d'infants es podrà atendre dos infants o adolescents i les seves famílies en situació de risc. Aquests infants poden fer pernoctacions puntuals a la casa. Seran infants i famílies que hi hagin estat derivats pels serveis socials amb caràcter preventiu, després d'un desinternament o en altres situacions que ho aconsellin així. El treball familiar serà similar, però amb menys intensitat i periodicitat.
- Intervenció de suport: des de cadascuna de les cases d'infants es podran atendre dos infants o adolescents i les seves famílies en situació de risc. Aquesta intervenció podran fer-la l'equip educatiu i/o l'equip d'intervenció familiar. En aquest cas no es preveu la pernoctació, tot i que la direcció de la casa la pot considerar de manera molt puntual. Majoritàriament reben aquest suport joves en procés d'autonomia i/o emancipació que requereixen ajut en diferents aspectes de la seva vida. També es preveu en casos de desinternament del CRAE i de retorn al nucli familiar que requereixin un seguiment o una intervenció molt puntuals.

6. La temporalitat és precisament un dels elements que permeten distingir la figura de la tutela administrativa de la institució de la guarda assistencial o administrativa. En aquest sentit, llegim a *Administraciones públicas y protección de la infancia. En especial, estudio de la tutela administrativa de los menores desamparados* d'Ángeles Palma del Teso (INAP, 2006, pàg. 224-225): "En conseqüència, el caràcter transitori o provisional de la situació que impedeix als pares, tutors o guardadors prestar al menor l'assistència necessària, és un element essencial de la guarda administrativa. En canvi, entre els factors que determina el desemparament no és merament transitòria o circumstancial. Per això, en el supòsit que l'Administració hagués assumit la guarda institucional a sol·licitud dels pares o tutor i, no obstant això, aquests es desentenguessin del menor o la situació inicialment reversible es prolongués indefinidament en el temps, l'Administració hauria de declarar el menor desemparat i assumir la seva tutela." En aquest sentit, també es fa referència al tractament del canvi de circumstàncies i a la limitació a un any en l'article 115 de la Llei 14/2010, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència.

3.2. Eixos transversals del projecte

- **Orientació cap a l'apoderament** dels infants i els adolescents en situació de desemparament o en risc de patir-ne, i de les seves famílies, més que no pas atenció a les dificultats o les mancances.
- **Intervenció en tot el conjunt familiar.** Complementarietat del treball amb els infants i els adolescents i amb les seves famílies, evitant tractar els infants i adolescents i les seves famílies com a unitats independents.
- **Orientació clara cap a la reintegració familiar.** L'estada al recurs ha de ser mínima i cal garantir la revisió de la mesura d'ingrés per reduir-ne el temps d'estada, facilitant al màxim el retorn de l'infant a la família.

Aquests eixos es treballen partint dels aspectes següents:

- **Temporalitat.**⁶ La intervenció a la casa només ha de durar el temps necessari per dur a terme el treball amb l'infant o l'adolescent i la seva família fins que se superin les causes que motiven la intervenció (actualment dotze mesos ampliables a divuit, segons l'evolució de la situació). Cal remarcar que *temporalitat* no significa anar amb presses i no tenir paciència per saber esperar si la situació ho requereix. Tampoc no pressuposa urgència.

- **Unitats reduïdes** configurades com a habitatges familiars amb espai suficient, que permetin una intervenció personalitzada dins d'un entorn normalitzat i natural.
- **Participació.** Implicació de l'infant o l'adolescent i de la seva família en el procés d'intervenció i en la presa de decisions, la qual cosa suposa un treball directe i constant amb les famílies.
- **Proximitat.** Les famílies derivades seran de zones properes a l'emplaçament de la casa perquè l'infant no abandoni el seu entorn. L'Administració procurarà que el territori accepti i valori positivament el nou recurs.
- **Treball en xarxa.** S'integraran els serveis socials bàsics, l'EAIA i la DGAIA en la valoració, el seguiment i la proposta, per garantir així un ingrés, estada i retorn o emancipació coordinats i consensuats.

4

Mesures protectores i població

Per les característiques del recurs, les situacions de desprotecció més adients per ingressar-hi són:

4.1. Guarda protectora i procediments

La guarda protectora és “aquella situació en què l'Administració de la Generalitat –mitjançant la DGAIA– assumeix, a sol·licitud dels progenitors o tutors, la guarda dels infants i els adolescents quan, per circumstàncies involuntàries i temporals, aquests no poden exercir-la”.

Característiques de la guarda protectora:

- Les causes han de ser involuntàries, o sigui, no provocades per actuacions dels pares o tutors.
- La situació ha de tenir una durada temporal, és a dir, transitòria i reversible, i ha de ser previsible el retorn de l'infant o l'adolescent amb els progenitors o tutors.
- L'Administració assumeix la guarda i els progenitors o tutors conserven la potestat parental o la tutela.

Procediment per constituir la guarda

a) Sol·licitud dels progenitors o de les persones titulars de la tutela.

N'és un requisit imprescindible que hi hagi hagut sol·licitud dels progenitors o tutors, en la qual han de constar les dades següents:

- Causes que els impedeixen complir temporalment les funcions de guarda.
- Petició adreçada a la DGAIA perquè n'assumeixi la guarda.
- Temps estimat de duració.
- Actuacions que portaran a terme per recuperar la guarda.
- Coneixement de les seves obligacions i de les conseqüències possibles si no es modifiquen les causes que motiven la guarda.

La sol·licitud, l'han de fer tots dos progenitors. En cas de separació, divorci o nul·litat també és necessària la sol·licitud de tots dos progenitors, amb independència de qui tingui atribuïda la guarda.

En principi, únicament es podrà acceptar la sol·licitud de només un dels progenitors quan aquest justifiqui que té el consentiment de l'altre, quan l'altre estigui privat de la potestat parental o quan sigui impossible aconseguir el seu consentiment per malaltia, absència o parador ignorat, o en situacions de necessitat urgent (la qual cosa s'haurà d'acreditar).

A la sol·licitud caldrà annexar-hi la documentació que acrediti la relació amb l'infant o l'adolescent (llibre de família, sentència judicial de separació, nul·litat o divorci...) i, en la mesura que sigui possible, l'existència de la situació de desemparament transitori i les seves circumstàncies.

La sol·licitud es pot presentar davant dels serveis socials bàsics, davant dels EAIA o davant de la DGAIA, que la derivarà a l'EAIA competent.

La sol·licitud no es pot condicionar a la petició de serveis concrets per exercir la guarda.

b) Intervenció dels equips de serveis socials bàsics i dels equips tècnics competents.

La constitució de la guarda protectora requereix la proposta prèvia de l'equip tècnic competent (EAIA), que valorarà la concurrència dels requisits de la guarda protectora i, especialment, el pla de millora on es recullen els elements a modificar per possibilitar el retorn de l'infant o l'adolescent amb els seus progenitors o tutors. També haurà de fer la proposta concreta de la mesura de guarda protectora, especificar si és en una família o en un centre, i la durada prevista de la guarda.

L'equip tècnic ha d'escoltar l'adolescent sempre, i l'infant si té prou coneixement.

En el cas que un equip de serveis socials bàsics tingui coneixement d'una situació susceptible de constituir una guarda protectora, haurà de derivar el cas a l'EAIA competent.

c) Resolució de guarda protectora.

Únicament mitjançant resolució de la DGAIA es pot constituir la guarda protectora, que prèviament haurà d'haver incoat el corresponent expedient de guarda.

La resolució que acordi l'acceptació de la guarda protectora haurà d'establir la manera d'exercir aquesta guarda mitjançant l'acolliment en un centre (cases d'infants, amb les seves vuit places residencials, és una tipologia de centre) o a cura d'una persona o família.

Atès que la guarda protectora és una institució essencialment temporal, la resolució haurà d'establir la duració de la guarda, sens perjudici que posteriorment pugui ser prorrogada. La resolució s'haurà de notificar als progenitors, els tutors de l'adolescent i comunicar al Ministeri Fiscal.

d) Efectes de la constitució de la guarda protectora.

Els progenitors mantenen les seves obligacions com a titulars de la potestat parental, amb l'excepció de l'obligació de tenir els seus fills amb ells i de les responsabilitats derivades estrictament de la seva atenció diària. Per tant, mantenen les obligacions que no derivin directament de l'exercici de la guarda, com, per exemple, procurar vestit als infants o adolescents, vetllar per la seva educació i formació, per la seva atenció sanitària, i representar els seus fills en aquells actes en què sigui necessari o administrar els seus béns.

La resta de parents de l'infant o adolescent sota guarda protectora també mantenen les seves obligacions i deures preexistents (per exemple, el deure d'alimentar-se, si cal, entre parents).

L'Administració de la Generalitat assumeix la guarda i disposa que l'exerceixi un servei residencial o una persona o família. El seguiment de la guarda l'efectuarà l'EAIA en coordinació amb els serveis socials bàsics. L'Administració de la Generalitat assumirà el finançament del servei de guarda protectora com a servei social especialitzat (servei de guarda protectora que caldrà incloure en la propera Cartera de serveis).

La guarda protectora i el compliment de la seva finalitat també fa necessari que les administracions públiques implicades estableixin mesures de suport a la família durant la guarda i garanteixin aquest suport un cop hagi finalitzat la guarda.

e) Finalització de la guarda protectora.

La guarda protectora finalitza en els casos següents:

- per sol·licitud dels progenitors o els titulars de la tutela.
- pel compliment del termini fixat en la resolució.
- per la resolució que declari assolits els objectius inclosos en el pla de millora i, doncs, la desaparició de la desprotecció transitòria.
- per la declaració de desemparament de l'infant o l'adolescent.

4.2. Situacions de desemparament

Les situacions de desemparament en les quals es considera adient l'acolliment en cases d'infants són les següents:

- Situacions de desemparament en les quals hi ha un pronòstic de recuperabilitat i es compta amb la col·laboració dels progenitors o les persones que tenen la tutela o la guarda de l'infant o l'adolescent. Si es tracta d'adolescents, serà necessari també el seu consentiment.
- Situacions de desemparament en les quals hi ha la possibilitat d'integració familiar en família extensa. Si es tracta d'adolescents, serà necessari també el seu consentiment.

Quan l'equip de l'EAIA sol·liciti la mesura d'internament en centre, caldrà que descarti com a possible pas previ la mesura d'acolliment en casa d'infants. Els EAIA de territoris que disposin del recurs casa d'infants, doncs, hauran de tenir en compte aquesta restricció.

4.3. Població

El projecte s'adreça principalment a infants d'entre 3 i 18 anys en situació de desemparament o en risc de patir-ne, i també a les seves famílies. La comissió d'assignació, prevista als procediments de funcionament, vetllarà perquè les edats dels infants acollits a cada casa sigui diversa, per facilitar així un ambient semblant al d'una família.

De manera preferent, el servei va adreçat a aquells infants, especialment grups de germans, amb un pronòstic de recuperabilitat alt, que resideixin al municipi on és la casa o en municipis propers. Els adolescents que s'hi acullin faran constar la seva voluntat de fer-ho de forma expressa.

Les cases d'infants no són un servei d'urgència, per la qual cosa únicament hi podran ser atesos aquells casos valorats i acceptats per la Comissió Tècnica d'Assignació i Seguiment corresponent.

També es preveu que aquells infants desemparats que estiguin acollits en un centre d'acollida o en un centre residencial d'acció educativa i que presentin una bona evolució familiar, un pronòstic elevat de recuperabilitat i uns indicadors de millora favorables, puguin ser atesos a la casa d'infants.

Pel que fa als adolescents, les places de suport poden donar servei a nois i noies que puntualment es troben en una situació de risc, o que després d'un procés d'internament en un centre residencial necessiten integrar-se progressivament al seu entorn familiar i utilitzen les cases com a pas intermediari.

La tipologia de les cases d'infants no permet atendre:

- Infants o joves amb dependència de tòxics (alcohol i/o altres drogues) o amb alguna altra addicció que necessiti un tractament especialitzat.
- Infants o joves amb trastorns de conducta.
- Infants o joves que protagonitzin fets delictius o predelictius greus contra la institució, els companys, el veïnatge i/o la comunitat.
- Infants amb discapacitats físiques i/o psíquiques greus que comporti que no sigui possible el treball educatiu dins el recurs.
- Infants o joves amb malalties mentals greus: psicosis, autisme, esquizofrènia (diagnosticades i no abordables des d'un tractament ambulatori).
- **Pronòstic de recuperabilitat:** aquest terme és l'eix central en la definició de les famílies que poden ser ateses pel projecte. Però definir no és en aquest cas fàcil, per la qual cosa la definició que proposem té un caràcter

més explicatiu que no pas estrictament definidor. A més, cal destacar que l'experiència i el treball del professional referent serà un dels principals avaladors d'aquesta valoració.

Podem considerar que la família presenta un *bon pronòstic* o una *recuperabilitat alta* quan els elements que generen la intervenció dels professionals tenen una previsió de resolució a curt termini, hi ha una actitud d'implicació i responsabilització de la família, no hi ha indicadors de cronicitat dels fets que han generat la situació de risc i es mantenen conductes de protecció i vinculació vers els infants.

Estructura organitzativa del projecte “Cases d’infants”

Per complir satisfactòriament els objectius plantejats és necessària la creació d’una estructura els components de la qual treballin coordinadament.

El funcionament adequat de l’estructura organitzativa i el dels nivells bàsics, com a xarxa, són clau per a l’èxit del projecte.

No obstant això, cal no oblidar que el projecte s’articula inicialment com a *servei especialitzat*, dependent i finançat per la DGAIA. Per tant, per acordar els ingressos, caldrà seguir el procediment administratiu corresponent i que la DGAIA dicti la resolució administrativa necessària.

5.1. Model de relació (DBSF-Fundació-Administració local)

Comitè de Direcció

(Director/a general DGAIA, subdirector/a DGAIA, director/a Fundació)

Temporalitat: semestral.

Funcions: planificació i decisions estratègiques.

Comitè de Seguiment

(Responsable Programa DGAIA, director/a Fundació, subdirector/a DGAIA, representant dels serveis socials, representant de l’EAIA, representant del Consorci de Serveis Socials de Barcelona)

Temporalitat: bimensual.

Funcions: planificació operativa, presa de decisions relatives a plans de contingència, mesures necessàries per impulsar les iniciatives adoptades pel Comitè de Direcció, preparació i aprovació dels documents i/o circuits, seguiment i avaluació del projecte.

Comissió d’Assignació i Seguiment de Casos per Territori

(Tècnic de la DGAIA, tècnic de serveis socials del territori, tècnic de l’EAIA, director de la casa d’infants, representant del Consorci de Serveis Socials de Barcelona a Barcelona ciutat).

Temporalitat: com a mínim, mensual.

Funcions: assignació, valoració i seguiment dels casos.

5.2. Model organitzatiu de les cases d'infants

5.2.1. Característiques singulars de la infraestructura

Cada casa d'infants està ubicada en una infraestructura que ha de reunir unes característiques determinades. La distribució preferible serà:

Menjador - sala d'estar - espai TIC, amb capacitat perquè tots els usuaris i l'educador de torn hi facin els àpats, i que pugui servir de sala simultàniament. És recomanable que una zona de la sala o una estança a part disposi d'ordinadors amb connexió a la xarxa Internet. Superfície útil mínima de 20 m². Es garantirà la inscripció d'un quadrat de 2,40x2,40 m i no s'admeten estructures inferiors a 1,40 m. L'espai tindrà ventilació i il·luminació directes.

Opció A) 5 dormitoris dobles amb llits individuals o lliteres que disposin de tauleta i armari individual (obligatòriament) i escriptoris (recomanable). Superfície mínima de 10 m². Disposarà de 80 cm lliures a un costat dels llits i als peus d'aquests. Les obertures garantiràn una superfície de ventilació mínima de 0,40 m².

Opció B) 3 dormitoris dobles i 2 dormitoris individuals, que disposin de tauleta i armari (obligatòriament) i escriptoris (recomanable). Superfície mínima 6 m² (recomanable 8 m²). Disposarà de 80 cm lliures a un costat dels llits i al peu d'aquests. Les obertures garantiràn una superfície de ventilació mínima de 0,20 m². Una de les habitacions disposarà d'un espai de maniobra lliure d'1,5 m de radi.

Un despatx per a la direcció de la casa (només en 1 de cada 2 cases) amb connexions a xarxa i amb telèfon, fax i impressora. Amb un espai per a arxiu, que també pot ser en una estança annexa. Superfície mínima de 6 m².

Un despatx per als educadors amb connexions a xarxa i telèfon. Superfície mínima 6 m².

Una cuina adequada per preparar els àpats de tota la llar simultàniament. Cuina domèstica de potència inferior a 20 kW. Superfície mínima: 5 m² (recomanable 8 m²). Rebost comunicat amb la cuina.

Zona de bugaderia amb rentadora i assecadora. És convenient que disposi d'un espai arcerat per estendre la roba.

També 2 banys complets, rentamans, wàter i dutxa. Un ha de tenir les característiques de bany adaptat (que permeti inscriure un cercle lliure d'1,5 m, rentamans sense peu, etc.). A més, 1 bany reduït, rentamans i wàter per als treballadors de la casa.

Les zones de circulació interior seran d'1 m d'amplada mínima. Davant de les portes del bany adaptat i de l'habitació adaptada, ha de ser possible la inscripció d'un cercle lliure d'1,2 m.

5.2.2. Característiques singulars del servei

Cada casa d'infants disposa, en principi, de 8 places residencials, 2 places per a estades intermitents (alguns dies a la setmana) i 2 places d'intervenció amb suport.

Cada casa d'infants disposa d'un equip educatiu (5 educadors i 2 treballadors familiars).

Cada 2 cases d'infants constituïran una unitat territorial. Aquestes cases han d'estar en zones properes i ben comunicades. En total, cada unitat suposa 16 places residencials, 4 places per a estades intermitents i 4 d'intervenció amb suport. Cada unitat territorial té un director/a.

Cada 4 cases d'infants constituïran una unitat supraterritorial que disposarà d'un equip d'intervenció familiar format per psicòleg, pedagog i treballador social.

Casa d'infants

Usuaris/usuàries

- 8 places residencials
- 2 places d'estades intermitents
- 2 seguiments d'intervenció amb suport

Equip educatiu

- 5 educadors socials
- 2 treballadors familiars

1 director/a (parcial)

1 tècnic/a de l'Equip d'Intervenció (parcial)

2 cases = unitat territorial

(la mateixa zona i properes entre si)

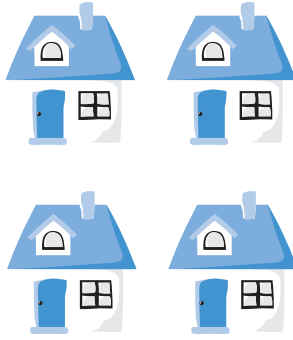
Usuaris/usuàries

- 16 places residencials
- 4 places d'estades intermitents
- 4 seguiments d'intervenció amb suport

2 equips educatius

1 director/a (parcial)

1 tècnic/a de l'Equip d'Intervenció (parcial)

4 cases = unitat territorial
(dues zones territorials vinculades)

Usuaris/usuàries

- 32 places residencials
- 8 places d'estades intermitents
- 8 seguiments d'intervenció amb suport

4 equips educatius

2 director/a (parcial)
2 tècnics o tècniques de l'Equip
d'Intervenció (parcial)

Recursos humans

6.1. Equip educatiu

6.1.1. Director/a de la unitat territorial (dues cases d'infants)

La direcció de la unitat territorial és designada per la Fundació i és la màxima responsable del funcionament del servei en tots els seus vessants.

La titulació requerida per al càrrec haurà de ser d'educació social, treball social, psicologia o pedagogia.

6.1.1.1. Funcions

Han de coincidir amb les definides en l'Acord aprovat en data 27 de novembre de 1998 pel Comitè d'Experts en Formació de Recursos Humans en l'àmbit dels serveis socials. És responsable de l'acompliment de les funcions encomanades a les cases. Ha de:

- Garantir un funcionament òptim del servei d'acord amb els objectius recollits al PEC, al Reglament de règim intern i segons els criteris proporcionats per la Fundació i la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència.
- Assumir la guarda dels infants.
- Representar el servei tècnicament davant les institucions i els organismes que ho requereixin.
- Assumir les funcions de cap de personal.
- Garantir un bon estat de les instal·lacions del servei.
- Promoure millores del servei.
- Garantir la qualitat de tota la documentació i l'arxiu del servei.
- Administrar adequadament la partida pressupostària assignada a cada casa.
- Garantir els terminis de presentació, el rigor i la qualitat de la documentació del servei.
- Garantir el compliment i l'aplicació adequats de la normativa del servei.
- Liderar i garantir la cohesió de l'equip.
- Garantir una coordinació àgil i fluida amb el conjunt de professionals que intervenen en l'atenció als infants.
- Fer l'acollida inicial de la família i l'infant al recurs informant-los del seu funcionament i els seus drets i deures.

- Mantenir un canal de comunicació directe amb les famílies, posant-s'hi a disposició per a qualsevol tema que sorgeixi.
- Mantenir un canal de comunicació fluid amb l'equip d'intervenció familiar.
- Participar en les reunions de la Comissió d'Assignació i Seguiment.
- Traslladar les propostes d'ingrés, presentar-les a la reunió de l'equip educatiu.
- Establir un nexa amb les famílies que permeti avaluar la seva evolució i la del pla de treball.
- Sol·licitar documentació referent a l'equip professional derivant o directament a la família.
- Garantir la confidencialitat i la fiabilitat de la informació relativa als infants i les seves famílies d'acord amb la Llei de protecció de dades.
- Actuar com a representant institucional davant la família i l'infant o el jove, en visites, trucades, etc.
- Vetllar per l'aplicació rigorosa del projecte, la seva avaluació conjunta i l'aportació d'indicadors de valor.

6.1.2. Educadors

Un dels educadors serà el referent per cada casa. Aquest referent ha de formar part de l'equip d'intervenció familiar.

6.1.2.1. Funcions

Han de coincidir amb les definides en l'Acord aprovat en data 14 d'octubre de 2005 pel Comitè d'Experts en Formació de Recursos Humans en l'Àmbit dels Serveis Socials.

a) Específiques de l'educador referent:

- Coordinar-se amb el servei que deriva (serveis socials o EAIA) per establir les pautes de la seva intervenció educativa i aportar a l'equip i a la família estratègies de millora.
- Liderar i transmetre la filosofia del projecte a l'equip.
- Organitzar les tardes amb les famílies i l'equip educatiu segons els objectius pautats per a cada família.
- Informar l'infant o l'adolescent i la família del funcionament del servei i dels seus drets i deures.
- Exercir el rol d'educador de referència dels infants i adolescents que li siguin assignats, dissenyant i presentant el PEIF (Projecte educatiu i d'intervenció familiar) a l'equip.
- Com a membre de l'equip d'intervenció familiar, dissenyar, executar, avaluar i fer el seguiment del PEIF, dins del pla educatiu d'intervenció elaborat pel servei que deriva.

b) Equip educatiu:

- Afavorir les condicions que garanteixin l'acollida de l'infant i l'adolescent en un ambient d'afecte, comprensió i seguretat emocional i material.
- Cobrir les necessitats bàsiques de l'infant i l'adolescent i atendre especialment aquelles en què s'observen més mancances.
- Exercir el rol d'educador coreferent dels infants i adolescents que li siguin assignats, redactant el PEIF (Projecte educatiu i d'intervenció familiar) seguint les directrius de l'educador referent.
- Observar de manera àmplia la família, l'infant o l'adolescent en els aspectes emocionals, relacionals, de conducta, d'hàbits... per tal de conèixer-lo i comprendre'l.
- Facilitar un marc de referència que ajudi a interioritzar les normes de convivència.
- Establir els vincles afectius i de confiança amb l'infant i l'adolescent en el grau i mesura òptims per afavorir el seu creixement integral.
- Atendre les mancances afectives de l'infant i adolescent per tal que pugui adquirir l'equilibri emocional.
- Fomentar l'adquisició d'hàbits positius i saludables i promoure la modificació d'aquells hàbits que poden incidir negativament en el seu desenvolupament.
- Transmetre els valors ètics socialment reconeguts de solidaritat, respecte, llibertat, dignitat, convivència, autonomia, responsabilitat, igualtat de gènere i d'oportunitats.
- Treballar el conflicte, prevenir-lo i abordar-lo amb finalitats educatives atenent les necessitats de l'infant o jove en el seu procés personal, les seves característiques individuals i del grup d'iguals de la casa.
- Fomentar habilitats socials per afavorir l'autonomia i la socialització en la vida quotidiana, amb la participació en recursos i activitats de l'entorn.
- Fomentar la integració i la convivència i un entorn acollidor de respecte i d'afecte, afavorint el sentiment de pertinença i un tracte igualitari amb tot el grup, per tal que l'infant o adolescent es puguin projectar cap a àmbits socials més amplis.
- Motivar la necessitat d'aprenentatge de caire acadèmic, formatiu i laboral facilitant els recursos adients.
- Participar conjuntament amb l'infant o jove en les activitats de la vida quotidiana, les tasques domèstiques... com a eina educativa per a l'adquisició d'hàbits.
- Propiciar les condicions per aconseguir el consentiment de la família per facilitar el treball educatiu amb l'infant i l'adolescent, establint una col·laboració en la mesura de les possibilitats que hi hagi.
- Informar la família del procés de l'infant o adolescent sempre que sigui possible.

- Implicar la família en el procés evolutiu del seu fill o filla, potenciant l'assumpció del màxim de tasques en aquest sentit.
- Motivar i acompanyar la família en tot el seu procés de millora, oferint-li suport de manera activa en totes les accions pertinents.
- Acompanyar la família en les accions de la vida quotidiana que així ho requereixin.
- Treballar les habilitats, estratègies relacionals i dinàmiques familiars establertes entre els diferents membres de la família per permetre un millor funcionament familiar.
- Potenciar els diferents membres referents de la família, vetllant pel manteniment dels vincles significatius.
- Implicar i valorar les famílies en totes les accions possibles vers els seus infants.
- Valorar activament els aspectes preservats de la família.
- Observar la relació entre l'infant o jove i la seva família de referència.
- Fer un seguiment del seu pla de millora.

6.1.3. Tècnics o tècniques en treball familiar

Els treballadors i treballadores familiars formen part de l'equip educatiu i contribueixen al desenvolupament dels projectes educatius individuals i als plans de treball familiars.

Intervenien en la vida quotidiana del servei prestant suport a la tasca de l'educador/a.

Col·laboren en la millora de les famílies des del suport i l'ajuda.

6.1.3.1. Formació

Formació específica homologada en treball familiar avalada per l'Associació Catalana de Treball Familiar.

6.1.3.2. Funcions

S'estructuren en quatre grans blocs:

- **Educativa**
Modificació d'hàbits negatius i creació d'hàbits positius, donant mitjans per al canvi a l'usuari o usuària. Potenciació de les relacions familiars positives, descobrint els valors i recursos propis i cultivant noves inquietuds. Potenciació de l'autonomia personal.
- **Preventiva**
Observar, detectar i prevenir situacions de risc, amb les intervencions professionals adients al problema.

- Sociabilitzadora
Treballar les relacions socials i familiars per aconseguir una bona integració o reintegració social.
- Assistencial
Atenció personal, petites gestions, ajuda en les mancances i necessitats per poder afrontar les dificultats de la vida quotidiana. Concretament:
 - Assumir els aspectes materials de la casa: preparació i elaboració dels àpats, neteja, manteniment i compres.
 - Responsabilitzar-se de la intenció seguint les directrius de la direcció.
 - Assumir les responsabilitats de les funcions educatives que es deriven de la seva tasca.
 - Acompanyar les famílies en l'adquisició d'habilitats que permetin gestionar la seva vida quotidiana amb qualitat i destresa.
 - Donar suport a la família en aquells aspectes més coixos de la seva autonomia, en coordinació amb el Pla de treball familiar dissenyat pels serveis socials d'atenció primària o els EAIA.
 - Mantenir la persona relacionada amb el medi social, tractant d'impedir el seu aïllament.
 - Ajudar les persones a mantenir o recuperar la seva autoestima i valors propis, donant suport a les iniciatives personals i els guanys assolits en resolucions de problemes, en coordinació amb el Pla de treball familiar dissenyat pels serveis socials d'atenció primària o els EAIA.
 - Donar suport als processos de mantenir o recuperar la salut, potenciant el desig de superar les dificultats.
 - Donar suport als infants / adolescents i les seves famílies en el seguiment de tractaments mèdics.
 - Abordar les dificultats de relació i les personals en el pla emocional de l'usuari o usuària, dins de la seva vida quotidiana.
 - Potenciar les actituds positives encaminades a la promoció personal.
 - Atendre els nuclis familiars que els falti l'atenció necessària en situacions de crisi o risc com a conseqüència de problemes familiars.
 - Afavorir el diàleg i la comunicació amb l'usuari o usuària de manera que pugui verbalitzar els seus problemes i inquietuds.

6.2. Equip d'intervenció familiar

L'equip d'intervenció familiar ha d'executar aquells aspectes o àrees del Pla de millora que li corresponguin d'acord amb el Pla de treball elaborat per l'equip derivant (serveis socials d'atenció primària o EAIA) i orquestrar la realització d'aquest conjuntament amb l'equip educatiu de la casa.

Està format per professionals de la psicologia, la pedagogia, el treball social i l'educador referent de cada casa.

Cada professional de l'equip d'intervenció familiar serà referent dels casos juntament amb l'educador referent. Es tindrà en compte a l'hora d'adjudicar

els casos les necessitats específiques de cada família, mantenint en tot cas una repartició equitativa. L'adjudicació serà consensuada amb la direcció.

L'horari flexible de l'equip d'intervenció familiar permetrà als professionals donar resposta a les necessitats de les famílies dins i fora de la casa.

6.2.1. Funcions dels psicòlegs

- Coordinar-se amb el servei derivant per establir les pautes de la seva intervenció amb vista a millorar la situació psicològica de l'infant o adolescent i del seu entorn familiar.
- Coordinar-se amb la resta de professionals de l'EIF per a l'elaboració del PEIF.
- Intervenir segons el pla de treball en els infants que presentin dificultats en l'àmbit relacional.
- Intervenir segons el pla de treball en les famílies o parents que presentin dificultats relacionals.
- Coordinar-se amb la Xarxa de salut mental en aquells casos que atengui l'usuari o usuària. La intervenció del psicòleg de la casa no serà de caire clínic, per la qual cosa derivarà l'usuari i es coordinarà amb el CSMIJ per a casos amb medicació i/o patologia no relacional.
- Fer un acompanyament de caire relacional a l'educador/a en la revisió i/o planificació de les seves intervencions.
- Assessorar l'equip educatiu en els aspectes psicologicorelacionals del cas.
- Acompanyar la família en el seu procés de recuperació.
- Aportar a les famílies, i a l'equip educatiu, estratègies que facilitin la recuperació de les habilitats parentals.
- Fer sessions conjuntes d'intervenció familiar des de la quotidianitat, de manera consensuada amb els altres agents implicats, amb els infants i la seva família.
- Avaluar el desenvolupament de les sortides, visites o trobades familiars fora de la casa.
- Coordinar-se amb la resta de professionals que intervenen en el treball amb la família.
- Establir acords, pautes o estratègies amb la família per facilitar la relació i la reintegració de l'infant en el seu nucli familiar, sempre en coordinació amb l'equip derivant i dins del corresponent Pla de millora elaborat pels serveis socials d'atenció primària o els EAIA.
- Dur a terme actuacions en el domicili familiar que permetin la consecució dels objectius del Pla de treball dels serveis socials d'atenció primària o els EAIA i millorin la dinàmica relacional de la família.

6.2.2. Funcions dels pedagogs

- Coordinar-se amb el servei derivant, responsable del cas, per millorar el nivell educatiu de l'usuari o usuària i aportar a l'equip i a la família estratègies de millora.
- Coordinar-se amb la resta de professionals de l'EIF per a l'elaboració del PEIF.
- Intervenir en els infants que ho requereixin (reforç escolar, reeducació).
- Desenvolupar la programació de les aules TIC de cada casa.
- Liderar els espais d'estudi a les cases.
- Assessorar els joves en termes de formació abans del final de l'ESO.
- Intervenir en les famílies o membres parentals que ho requereixin.
- Coordinar-se amb la xarxa educativa per establir-hi sinergies i evitar repeticions.
- Fer l'acompanyament d'ordre pedagògic a l'educador en la revisió i/o planificació de les seves intervencions.
- Oferir assessorament pedagògic a l'equip educatiu en els aspectes educatius del cas.
- Acompanyar la família en el procés de recuperació de les seves funcions educatives.
- Aportar estratègies que facilitin la recuperació de les habilitats parentals.
- Organitzar sessions conjuntes d'intervenció educativa amb els infants i els seus pares.
- Coordinar-se amb la resta de professionals que intervenen en el treball en la família.
- Establir acords, pautes o estratègies amb la família per facilitar la relació i la reintegració de l'infant al seu nucli familiar, sempre en coordinació amb l'EAIA.
- Dur a terme actuacions en el domicili familiar que permetin una millora en la consecució del Pla de treball dels serveis socials d'atenció primària o els EAIA, i en la dinàmica relacional de la família.

6.2.3. Funcions dels treballadors socials

- Coordinar-se amb l'EAIA per establir les pautes de la seva intervenció amb vista a millorar la situació sociofamiliar de l'infant o adolescent.
- Coordinar-se amb la resta de professionals de l'EIF per a l'elaboració del PEIF.
- Coordinar-se amb la Xarxa de serveis socials per establir-hi sinergies i evitar repeticions.
- Fer l'acompanyament de caire sociofamiliar a l'educador en la revisió i/o planificació de les seves intervencions.

- Fer l'acompanyament de caire pràctic a la família en el seu procés de recuperació socioeconòmica i laboral.
- Aportar estratègies que facilitin la recuperació de les habilitats parentals.
- Organitzar sessions conjuntes d'intervenció familiar amb els infants i els seus pares.
- Avaluar el desenvolupament de les sortides, visites o trobades familiars fora de la casa.
- Coordinar-se amb la resta de professionals que intervenen en el treball amb la família.
- Dur a terme actuacions en el domicili familiar que permetin la consecució del Pla de treball dels serveis socials d'atenció primària o els EAIA i millorar la dinàmica relacional de la família.
- Buscar recursos especialitzats en els casos que ho requereixin.
- Afegir indicadors a l'avaluació de les visites.

Tipologia dels serveis de les cases d'infants

- **Intervenció residencial.** Es tracta d'infants i joves la situació dels quals requereix una separació temporal de la família; per tant, s'ha declarat la situació de desemparament o de guarda protectora. La intervenció en aquests casos anirà enfocada a plantejar la institucionalització com una ajuda i caldrà dissenyar el projecte d'intervenció en la família, que integrarà el Pla de treball de l'EAIA. La intervenció s'orientarà a la recuperabilitat de l'entorn familiar per fer viable un retorn ràpid de l'infant o jove al seu nucli familiar. La previsió inicial de retorn no pot durar més d'un any. Aquest retorn es podrà fer de forma més o menys progressiva segons l'evolució del cas. Així doncs, segons l'evolució de l'infant i l'evolució familiar es podran fer diferents propostes:
 - Retorn al nucli familiar amb seguiment de serveis socials o sense (situació de risc lleu o moderat) o EAIA (situació de risc greu amb compromís socioeducatiu).
 - Retorn al nucli familiar amb atenció a la unitat d'estades intermitents que és la casa d'infants.
 - Derivació al servei de suport del projecte "Casa d'infants".
 - Canvi de recurs (si no hi ha millora a la família): CRAE, acolliment familiar, acolliment preadoptiu, etc.
- **Intervenció intermitent.** Es tracta d'infants i adolescents en situació de risc en què no cal una separació total de la família, però cal una intervenció especialitzada i preventiva.

En cada cas es valorarà la necessitat de pernoctacions o no. Aquesta intervenció suposa que l'infant o adolescent resideixi principalment fora de la casa, tot i que hi puguin pernoctar puntualment. La intervenció anirà encaminada a la millora de les habilitats parentals, a enfortir els vincles positius amb la família i/o assolir una autonomia adequada de l'adolescent. D'acord amb l'evolució dels plans de treball es plantejarà:

- una baixa del servei
 - una proposta d'intervenció en la unitat residencial
 - una proposta d'intervenció de suport
 - un altre recurs
- **Intervenció de suport.** Es tracta d'un suport especialitzat que ofereix l'equip d'intervenció familiar i/o l'equip educatiu a infants i/o joves en

situació de risc greu per evitar la separació de la família, el seu ingrés en el recurs o per facilitar el procés de sortida als infants o adolescents. L'infant o adolescent pot dormir a la casa algun dia si la direcció ho valora necessari.

Recursos tècnics de l'equip educatiu

8.1. Eines documentals

- A) Pel que fa a la resposta institucional com a servei.
- B) Pel que fa al treball directe amb els infants i els adolescents i les seves famílies.

- A Projecte educatiu de la casa d'infants

El projecte educatiu de cada casa d'infants s'emmarca dins els paràmetres establerts en el projecte marc de "Cases d'infants".

Tal com descriu el present document, les cases d'infants s'organitzen en unitats territorials i unitats supraterritorials.

Cada casa tindrà el seu propi projecte educatiu, que estarà format per diversos blocs:

- a) Casa d'infants: bloc propi i específic on es definiran les particularitats territorials, infraestructurals, d'entorn i característiques pròpies de cada casa.
- b) Unitat territorial: s'hi especificarà la relació i els nexes entre les dues cases que formen la unitat: línies de treball conjuntes, direcció conjunta, paper dels equips d'intervenció familiar.
- c) Unitat supraterritorial: feina feta des de la direcció de la Fundació per l'equip format pels directors de les diferents cases i, a més, el treball supracomarcal realitzat per l'equip d'intervenció familiar.

- A Reglament de règim intern (RRI)

El Reglament de règim intern de la casa d'infants recull el conjunt de criteris i normes que n'asseguren la bona organització i el bon funcionament en tots els aspectes.

El servei de casa d'infants està regulat a través d'un contracte amb l'Administració referent. El RRI està condicionat per les diferents clàusules d'aquest contracte, que possibilita el ple exercici dels drets i deures que recull la legislació vigent, reconeixent els diferents membres de la casa, garantint l'exigència en el compliment de les funcions pròpies de cada persona i/o òrgan de la casa.

L'aprovació pel Parlament de Catalunya de la Llei 14/2010, de 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència fa que el RRI sigui un complement de tot el que disposa aquesta llei pel que fa als drets, deures i règim sancionador que és d'aplicació a la casa d'infants, tant dels infants com dels professionals que hi treballen.

El RRI té una vigència de tres anys. Es pot definir com 'l'instrument que especifica les normes i els procediments pels quals el Projecte educatiu de la casa es fa operatiu'. El RRI recull els principis i valors que presideixen la vida de la casa, el seu caràcter i estil propis.

Aquest reglament podrà ser revisat en qualsevol dels seus termes per l'equip educatiu de la casa, a proposta de qualsevol dels seus membres, o també el pot revisar la direcció, la Fundació o l'Administració. És competència de l'Administració l'aprovació de les propostes de revisió o no.

- A Programació anual

La programació anual de cada casa s'elabora un cop per any i consisteix en la planificació i la concreció, en el terreny pràctic i en un espai de temps determinat, de les accions mitjançant les quals es desenvoluparà la vida quotidiana al servei. S'intentaran assolir els objectius del projecte educatiu de cada casa i els objectius previstos als PEIF.

La programació parteix de la valoració i les propostes de la Memòria i de l'anàlisi del moment i la situació de la casa.

- A Memòria anual

Conté una síntesi del desenvolupament del projecte –bàsicament, seguint la programació i els PEIF– durant l'any en qüestió, així com els resultats avaluats per l'equip educatiu.

Ha de contenir propostes realitzades per l'equip que possibilitin la programació anual següent.

- A Agenda/diari

Constitueix una de les eines més importants de comunicació interna entre els diferents torns de treball de l'equip educatiu.

A l'agenda, tots els membres de l'equip hi anoten allò que cal recordar o dur a la pràctica en un dia i/o moment concret.

El diari és una eina bàsica, ja que no es limita a recollir i transmetre informació sobre els esdeveniments, sinó que pretén ser també un espai on es recullen

observacions, impressions i idees de l'equip educatiu en relació amb la seva tasca i amb els infants i adolescents acollits o les seves famílies.

És susceptible de ser analitzat, discutit i treballat posteriorment, tant de manera individual i amb una finalitat pràctica concreta —per exemple recollir observacions per a l'elaboració d'un informe— com en les reunions d'equip o en la supervisió. S'hi escriu cada dia i en cada torn de treball.

Consta d'apartats generals i d'altres dedicats a cadascun dels acollits.

Es tracta d'un document d'ús intern estrictament confidencial.

- **A** Sistemes d'informació (Sini@)

Les cases d'infants són un servei especialitzat per a infants i adolescents en situació de desemparament o en risc de caure-hi, per la qual cosa, i de conformitat amb l'article 25 de la Llei 14/2010, la seva informació i gestió s'integra en el Sistema d'informació i gestió en infància i adolescència (Sini@).

- **B** Protocol d'observació

El Protocol d'observació de cada infant té per objectiu plasmar la situació en el moment d'arribada de l'infant al servei, d'acord amb les observacions que fan cadascun dels membres de l'equip educatiu, i contrastar-les amb les dades que se'n tenien anteriorment, a fi de proporcionar una visió global de l'infant o jove. Constitueix, juntament amb el projecte educatiu de la casa, la base a partir de la qual s'elaborarà el projecte educatiu familiar, per la qual cosa el protocol abastarà les mateixes àrees d'observació. Recull la informació aportada per totes les persones implicades (també de l'infant o jove i dels professionals externs que hi intervenen).

- **B** Projecte educatiu i d'intervenció familiar (PEIF)

L'educador referent, a partir de la recollida d'informació de tots els agents implicats i de manera conjunta amb l'equip d'intervenció familiar és el responsable del disseny dels objectius de treball que es visualitzaran al PEIF. La confecció pràctica la portarà a terme l'educador coreferent en els espais reservats a aquest efecte i el presentarà en reunió d'equip. Es preveu que es redacti durant els primers 45 dies d'estada de l'infant a la casa. Representa l'adaptació i concreció del Pla de treball (elaborat per l'equip derivant) a la realitat del servei. Implica els infants i adolescents en el procés educatiu, en la mesura de les seves possibilitats, i també les famílies.

El PEIF s'elabora anualment i dibuixa el mapa d'objectius a treballar durant el curs. Concreta les seves estratègies, actuacions, recursos materials i humans, que permeten l'acció educativa a tots els professionals del servei. Segons

l'avaluació continuada (ISEF), ens permetrà fer un seguiment del procés i, si cal, reformular nous objectius.

El PEIF constituirà la nostra principal eina de referència a l'hora de fer el seguiment, confeccionar els informes i avaluar.

- **B** Projecte d'intervenció i integració comunitari (PIIC)

L'educador referent, juntament amb l'equip tècnic i amb supervisió de la direcció, redactarà un breu programa de coordinació amb el context comunitari de l'infant i la família: escola, policia, salut, lleure, associacions veïnals, etc. de l'entorn comunitari on l'infant haurà de reintegrar-se en un futur proper.

Aquest treball pretén donar informació i formació i obtenir la cooperació de tots els agents de l'entorn per facilitar la integració de l'infant o adolescent al mes aviat possible.

- **B** Informes de seguiment educatiu i familiar (ISEF)

Descriuen la situació actual de l'infant, se'n valora l'evolució —principalment d'acord amb els objectius del PEIF—, i finalment s'enuncia la proposta que fa l'equip educatiu respecte de continuar la intervenció en la direcció que creu més adequada i amb les eines que calguin.

És un instrument per avaluar trimestralment, o quan la situació ho requereixi, el moment personal familiar del menor. L'avaluació s'ha de correspondre amb el PEIF. No se n'elabora un cada vegada, sinó que s'actualitza l'anterior avaluant-ne novament els indicadors i aportant-hi les noves informacions.

Un canvi de situació jurídica, un desinternament, un acolliment familiar, un retorn a la família biològica, el pas a un recurs de l'Àrea de Suport al Jove Tutelat i Extutelat (ASJTET) o la derivació a un recurs més específic o protegit comportarà adjuntar a l'informe una proposta per part de l'equip. Aquesta proposta serà consensuada amb l'equip derivant (EAIA o serveis socials) en el marc de les reunions de la Comissió d'Assignació i Avaluació.

- **B** Pacte de convivència (normativa)

En el moment d'entrar a la casa d'infants, la direcció explica el document Pacte de convivència, on s'exposa la normativa bàsica i el funcionament de la casa, i proposa que el subscriuguin la família i els majors de 12 anys.

- **B** Comunicat d'incidències

Es comunicaran els incidents greus i/o incidències sanitàries urgents, tant al tutor i/o familiars com als agents tècnics que intervenen en el cas. S'exposarà l'incident i la relació dels fets, les intervencions que s'han dut a terme i l'avaluació, seguint els criteris de la DGAIA.

- **B** Compareixença

A petició de la DGAIA/EAIA, o per decisió de l'equip de la casa, es pot posar per escrit el relat d'una compareixença de l'infant i/o família. A la compareixença l'infant exposa aquelles demandes o necessitats de les quals ha de quedar constància escrita.

En qualsevol moment l'infant o adolescent pot demanar fer una compareixença per escrit a qualsevol educador de la casa.

8.2. Sistemes de coordinació: reunions

- Reunió de l'equip educatiu

Cada casa farà una reunió d'equip setmanal dinamitzada per l'educador referent, amb el consens de la direcció.

Cada EIF es reunirà setmanalment juntament amb la direcció de les cases.

- Reunions de professionals

Es faran les reunions corresponents amb els agents o tècnics implicats en cada cas.

9

Organització de la participació i la dinàmica dels infants i joves a les cases d'infants

9.1. Assemblea d'infants

L'assemblea ha de ser un dels vehicles que possibiliti als infants i joves la participació real en l'organització i la dinàmica de cada casa d'infants. S'hi tracten temes relatius al funcionament de la vida quotidiana i l'organització que afectin el grup i que no entrin en contradicció amb la normativa establerta, ni amb el PEC ni el PEIF. Les propostes, idees, queixes... es podran presentar a l'equip educatiu, així com peticions i suggeriments pel que fa a la modificació de qüestions relatives a la dinàmica quotidiana de la casa, de manera puntual o permanent. Tots els nois i noies assistents hi tindran veu i vot. Es preveuen com a temes habituals de debat l'organització i la presa de responsabilitats envers les tasques domèstiques, els menús, els conflictes interns, les propostes d'activitats...

Caldrà establir, i així ho haurà de manifestar a l'assemblea dels infants, el compromís de la direcció de la casa de donar resposta a les peticions en un sentit o altre, així com determinar la vinculació de la participació dels infants en les decisions que els afectin.

Sense perjudici d'això, s'haurà de constituir el Consell de Participació, de conformitat amb el Decret 202/2009 dels òrgans de participació i de coordinació del Sistema català de serveis socials.

9.2. Criteris dels horaris generals dels infants i adolescents de la casa

L'horari de vida quotidiana és un element clau per a l'organització, ens aporta ordre i ens ajuda en l'estructura del dia a dia, i és especialment important per a aquells infants o joves que estan greument mancats d'elements estructurants.

L'horari que s'estableix s'adapta a les necessitats i interessos dels infants en els diferents períodes o dies concrets: escola, vacances, dies de festa o d'activitats extraordinàries. Ha d'incloure la coordinació necessària interna i externa.

Vetllem perquè aquest horari respecti sempre:

- Les necessitats biològiques dels infants, fonamentalment pel que fa a l'alimentació, la higiene i el repòs.
- Les necessitats formatives i escolars, establint temps per a l'estudi i/o el reforç escolar.
- Les necessitats lúdiques i d'esbarjo, per jugar i relacionar-se.
- La necessitat d'espais per a la relació quotidiana (infants i joves, família i equip educatiu).

Els caps de setmana, festius i períodes de vacances es podran llevar o anar a dormir més tard, depenent de la seva edat, actitud i projecte individual. Es preveu que la majoria dels infants no resti a la casa durant els caps de setmana o festius.

Les activitats que s'organitzin durant aquests períodes possibilitaran al màxim el contacte entre els infants i les seves famílies i s'organitzaran a aquest efecte.

9.3. Relació amb l'entorn

Un dels trets principals que vol potenciar la posada en marxa de les cases d'infants és el fet que estar temporalment acollit en un recurs de protecció no ha de generar necessàriament un trencament amb l'entorn.

Cal procurar que l'infant resti al més a prop possible del seu territori, intentant conservar la mateixa escola, servei de lleure, esports o altres recursos dels quals l'infant gaudia: tot això haurà de quedar expressat al seu projecte educatiu individual.

La relació amb l'entorn comprèn les relacions amb el veïnat, les amistats, l'assistència a l'escola, a l'esplai, a la consulta mèdica, a les botigues, a les reunions de pares, amb l'associació de veïns...

De la mateixa manera es posen a l'abast i es treballen els recursos de la xarxa pública i quins circuits hi ha establerts perquè els infants i joves els coneguin. Les cases d'infants han de possibilitar que les persones usuàries s'integrin en l'entorn social. Per tant, es vetlla perquè adquireixin pautes culturals de relació i de participació en els serveis i recursos que ofereix l'entorn immediat del seu poble o ciutat.

Des de la casa es programen les activitats externes i de lleure dels caps de setmana i de vacances per a tots els infants i joves que es fan durant aquests períodes, tractant sempre que es desenvolupin juntament amb les famílies. Tant en la programació anual com en cada PEIF es programen les activitats extraescolars i de lleure segons els interessos més significatius de cada infant o jove, i d'acord amb el moment evolutiu en què es troba.

Les activitats organitzades per les entitats externes al servei són un recurs útil, una eina que facilita la socialització i que ajuda a l'educació integral dels infants i joves; també dóna l'oportunitat de conèixer persones diferents i, doncs, les motivacions de les persones que integren un grup heterogeni.

Aquestes activitats poden ser per al noi o noia una eina terapèutica, alhora que li donen l'oportunitat de potenciar habilitats i conèixer un entorn diferent. Es tractarà sempre d'implicar la família en el seguiment i el desenvolupament d'aquestes activitats, i s'oferirà una programació individualitzada per a cada cas.

Factors facilitadors de l'èxit del projecte

10

Els factors que poden marcar l'èxit del projecte "Cases d'infants" són múltiples:

- **Territorialitat.** Cal aconseguir la proximitat de la casa al domicili familiar per facilitar la tasca amb les famílies i el derivant, per poder establir un treball de proximitat més acurat i per afavorir la relació familiar.
- **Col·laboració amb les famílies.** Un dels elements essencials per a la nostra tasca és la col·laboració de les famílies. Afavorirem de manera positiva aquesta col·laboració establint un clima de confiança mutu. Al llarg del procés, hi ha d'haver ponts de diàleg i de comunicació constants, canvi del paradigma de control al de suport i acompanyament.
- **Participació dels infants i adolescents** en tot el que té a veure amb el seu futur i vinculació familiar. Espais d'escolta i apropament familiar. Recerca de motivacions i expectatives.
- **Treball en xarxa** que generi un flux d'informació constant entre tots els agents participants, reduint les trobades presencials i utilitzant les noves tecnologies per al traspàs d'informació, informant puntualment de les evolucions de cada cas, demanant la conformitat i implicació de tots els professionals, recollint documentalment les accions i traslladant-les a cada equip implicat.
- **Implicació de tots els serveis socials.** Mantenir el contacte directe amb tots els equips, recollint els acords per escrit i signant conjuntament els plans de treball. Flux d'informació entre tots els agents. Establiment de calendaris amb indicadors de tasques i resultats.
- **Treball comunitari.** Implicació global i coordinada de tots els agents socials, tant els de la comunitat educativa com les institucions, les famílies i la societat en general. Difusió del projecte, conceptualització i trasllat de la informació a tots els esglaons que intervenen en el procés de millora del cas. Reunions informatives per a professionals implicats directament o indirectament. Publicació del projecte i difusió d'aquest.
- **Lideratge del projecte compartit:** si bé es promou des de l'Administració, recau en cada un dels agents i organismes que intervenen en el projecte la responsabilitat de la seva difusió, promoció i potenciació. Caldrà, doncs, que tots sentim que el projecte és nostre i que respon a necessitats pròpies i no alienes.

11

Pla de millora contínua. Planificació i avaluació

La millora constant de les actuacions, per donar una resposta ajustada a les necessitats del projecte, parteix d'una metodologia de planificació i avaluació sistematitzades.

Les diferents actuacions seran el resultat d'una planificació que serà avaluada periòdicament i que s'anirà ajustant.

L'avaluació suposa la revisió sistemàtica de l'evolució de la implementació de la planificació i mesura constantment l'impacte dels canvis que requereix el desplegament de les actuacions.

Per poder avaluar, cal establir uns indicadors que permetin anar ajustant les estratègies, les actuacions i els recursos cap a la consecució dels objectius. Així doncs, per a aquest projecte s'ha establert un sistema de monitoratge d'indicadors que permetrà anar avaluant el grau d'assoliment dels diferents objectius que s'han prioritzat.

11.1. Objectius a mesurar en el projecte marc "Cases d'infants"

Objectiu general:

Millorar la intervenció amb els infants i adolescents i les seves famílies per reduir les temporalitats de la institucionalització i promoure el retorn al nucli familiar o l'emancipació.

Objectius específics:

- Potenciar les capacitats i els vincles positius que hi ha en els infants i adolescents i les seves famílies.
- Mantenir, en la mesura que sigui possible, l'infant o adolescent en el seu entorn social.
- Implicar els progenitors, tutors, guardadors o la família extensa en el procés d'intervenció i en la presa de decisions.
- Promoure la participació de l'infant o adolescent en l'elaboració dels objectius del seu projecte educatiu individual, en el procés d'intervenció i en la presa de decisions, tant pel que fa a les accions de cada dia com en la seva responsabilitat en el compliment dels acords.
- Fomentar la guarda protectora com a mesura que afavoreix la participació activa de la família i de l'infant o adolescent en la millora de la seva situació.

- Afavorir el retorn al nucli familiar.
- Reduir la temporalitat de la institucionalització.
- Promoure la capacitat d'autonomia i emancipació dels adolescents atesos.

11.2. Sistema d'indicadors. Quadre de comandament bàsic

Objectiu	Indicador	Estàndard	Periodicitat	Mesos
Que l'estada no superi l'any	N infants amb estada inferior a 1 any / total nens atesos que finalitzin el procés segons el pla de treball	70%	semestral	
Retorn al nucli familiar	N infants que retornen al NF / total de nens atesos amb referents familiars	50%	semestral	
Infants amb mesura de guarda	N infants amb mesura de guarda / total de nens atesos pel projecte	>25%	semestral	
Increment autonomia adolescents	N adolescents que assolixen objectius del seu PEIF / total adolescents atesos	>50%	semestral	
Increment capacitats de les famílies	N famílies que compleixen els objectius del compromís socioeducatiu / total casos amb possibilitats de treball familiar	>50%	semestral	
Manteniment infant en el seu entorn social	N infants que mantenen el seu entorn social / total nens atesos	>80%	semestral	
Màxima rendibilitat del servei	N infants ingressats mensualment / total de places del servei	90%	mensual	
Nombre de menors que retornen al sistema de protecció	N infants que retornen al sistema de protecció després d'una estada a la casa d'infants	<25%	anual	

